

Minimální preventivní program

2012/2013

**Gymnázium Český Brod
Vítězná 616
PSČ 28227**

Předkladatel:

Gymnázium, Český Brod, Vítězná, 616

Zodpovědná osoba:

RNDr. Magda Kudrnáčová,
školní metodik prevence

Složení preventivního týmu:

- RNDr. Magda Kudrnáčová
- Mgr. Ivo Kocum, ředitel školy
- Mgr. Vladimír Raba, výchovný poradce
- Mgr. Josef Volvovič

Obsah:

1. Popis současného stavu problematiky
2. Zdůvodnění potřebnosti projektu
3. Z čeho preventivní program vychází
4. Cíle programu
5. Vymezení cílové populace
6. Navržený způsob realizace,
metody a formy
7. Měření efektivity programu
8. Statistická data
9. Rámcový časový harmonogram
10. Kontakty s jinými organizacemi
11. Příloha : Program proti šikanování

1. Popis současného stavu problematiky

Jsme jedna ze dvou středních škol v Českém Brodě. Škola byla vybudována v klidné části města poblíž centra a patří k historickým památkám našeho města. Je obklopena velkou zahradou s parkovou výsadbou. Ke škole patří i venkovní sportoviště a tělocvična, jejichž kapacita je však nedostatečná. Škola proto využívá i pronajatých prostor sportovní haly Slavoj Český Brod. Jsme střední škola se všeobecným zaměřením, gymnázium osmileté a čtyřleté.

Naší školu v letošním roce navštěvuje celkem 298 studentů (122 NG a 176 VG) z toho 163 dívek a 135 chlapců. Pracuje zde 27 pedagogů z toho 16 žen a 11 mužů a 6 provozních pracovníků. Máme 8 tříd osmiletého studia a 4 třídy studia čtyřletého.

Problémy vážnějšího charakteru se na naší škole v současné době nevyskytují. Prevenci SPJ (sociálně patologických jevů) na naší škole nepodceňujeme, usilujeme o zdravé, vzdělané a sebevědomé absolventy, kteří najdou dobré uplatnění především v dalším studiu na VŠ.

Vedení školy aktivity prevence SPJ podporuje a pedagogům i žákům vychází vstříc. Metodička prevence (M. Kudrnáčová) prošla několika školeními, která jsou ovšem podle nové vyhlášky již neplatná (neboť proběhla před rokem 2005). Dále absolvovala dvouleté specializační studium, které ukončila v březnu 2010 závěrečnou prací a zkouškou. Naš preventivní tým pracuje celkem uspokojivě - podle možností školy.

Bohatou nabídku DVPP (další vzdělávání pedagogických pracovníků) využíváme podle našich ekonomických možností. Studenti docházejí pravidelně na studentský parlament, kde mají možnost diskutovat s ředitelem školy o svých problémech, žádostech a návrzích a stejně tak ředitel využívá této příležitosti k tomu, aby vysvětlil některá svá rozhodnutí apod. Rodiče a veřejnost se stále výrazněji podílejí na organizaci celé řady zajímavých akcí pro studenty, činí tak především prostřednictvím SPG (společnost přátel gymnázia) a školské rady. V loňském školním roce proběhly volby do školské rady a nová rada zahájila svou práci poměrně aktivně.

Problémy na naší škole vidíme především v těchto oblastech:

- Vulgarita
- Kouření
- Nepřijetí norem slušného chování
- Negativní vztah ke škole
- Špatná spolupráce s některými rodiči
- Špatný vztah ke školnímu vybavení, ničení školního majetku
- Nedostatek finančních prostředků a jevy s tím související

2. Zdůvodnění potřebnosti programu

Žijeme v době, kdy se normy a hranice lidského chování posouvají a jsou místy značně zdeformovány. Vytvořit si v dnešní společnosti zdravý hodnotový systém a žít kvalitní život není nic jednoduchého.

Ve škole už nevystačíme jen s pokyny, příkazy, zákazy, pochvalami a tresty. S dětmi je třeba komunikovat a vést diskuse, být jim příkladem.

Při otevřených debatách se studenty máme však často pocit, že znají velmi dobře svá práva, ale jaksi zapomínají, že i v demokratické společnosti má každý také nějaké povinnosti. Často se mi zdá, že slovo "morálka" má pro naše studenty jiný význam, než tomu bylo dříve. Co nelze přesně dokázat a co není protizákonné je morální a těžko tento argument vyvracíme. K tomu, bohužel, přispívá i celková politická situace naší země. Politici, jako mediálně známé osobnosti, povětšinou nejsou dobrým příkladem pro naše děti.

Rovněž zoufalý nedostatek finančních prostředků doléhá na chod školy ale i některých rodin našich studentů. Hledáme cesty, jak vyjít s málem.

Je proto zapotřebí stálá péče o sociální klima a dobré vztahy mezi dětmi, spolupráce dětí při výuce a jejich spoluúčast na dění ve škole. Usilujeme o udržení a rozvíjení vnitřní motivace dětí k učení a práci.

3. Z čeho preventivní program vychází

- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.2006/2007-51 k primární prevenci sociálně patologických jevů dětí, žáků a mládeže ve školách a školských zařízeních
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.28275/2000-22 k prevenci a řešení šikanování
- Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT ČR na období 2005-2008 č.j.10844/2005-24
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j. 10194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j. 24 246/2008-6 k prevenci a řešení šikanování Mezi žáky škol a školských zařízení

4.Cíle programu

Dlouhodobé

- **Předcházet** rizikovým jevům jako je:
  - užívání návykových látek
  - šikana
  - rasismus a xenofobie
  - vandalismus
  - kriminalita a delikvence
  - závislost na politickém a náboženském extremismu
  - netolismus
  - gambling
  - domácí násilí, týrání a zneužívání dětí
  - ohrožování mravní výchovy mládeže
  - poruchy příjmu potravy (anorexie, bulimie)
- Rozpoznat a zajistit **včasnou intervenci**
- Poznat **lidské potřeby a vlastní chování**, uspokojovat své potřeby společensky přijatelným způsobem
- Pochopit pojem **sebeúcta**, vést žáky k sebeúctě a hledat způsoby, jakými lze sebeúctu podpořit
- Zvládnout účinnou **komunikaci**, seznámit žáky s účinnými komunikačními dovednostmi
- Učit se ohleduplným způsobům, jak řešit **konflikty**
- Zvládnout **zátěž a zlost**, seznámit žáky s účinnými dovednostmi pro zvládnání zátěže a zlosti
- Vytvořit **zdravé vztahy**, rozvíjet a udržovat rovnováhu mezi zájmy svými a zájmy druhých

Střednědobé

- **Péče o vztahy**
  - funkční vztahy versus osobní vztahy
  - musí existovat rovnováha mezi dáváním a požadováním
- **Smysluplnost požadavků a očekávání**
  - vědět, k čemu je to dobré
  - zprostředkovat žákům možnost zpětné vazby a uvědomit si pozitivní přirozené důsledky jejich činnosti

- **Respektování přirozených a specifických vývojových potřeb**
  - umožnit uspokojení potřeb v rámci určitých mezí a za podmínek přijatelných pro zúčastněné strany
  - poskytovat důležité informace
  - nacvičovat dovednosti zajišťující bezpečnost dětí a mládeže

- **Nácvik praktických dovedností, vytváření návyků**
  - poskytovat informace
  - být vzorem
  - podpora
  - podílet se
  - dostatečný čas
  - zpětná vazba

- **Nácvik sociálních a komunikačních dovedností pro zvládnání a prevenci konfliktů**
  - nápodoba i záměrný nácvik
  - využít skutečných konfliktních situací
  - využít scének a dramatizací

- **Vytváření dohod a pravidel**
  - vytvářet společně se všemi, kterých se to týká

- **Cílená pozitivní pozornost**
  - všímat si žáků v situacích, kdy se chovají správně

- **Činnosti pro volný čas**
  - dávat prostor pro organizované a plánované činnosti
  - dávat prostor pro neorganizované a neplánované činnosti

Krátkodobé

- Realizace adaptačního kurzu pro první ročníky
  - zajištění financí z grantu

- Zkvalitnění práce týmu primární prevence
  - pravidelné a cílené porady
  - tvorba a psaní grantů

- Navázání kvalitnější komunikace s rodiči

-zlepšení spolupráce škola-rodina, učitel-žák-rodič

- Pomoc studentům ze sociálně slabších rodin

5.Cílová populace

Studenti :   nižší gymnázium 11-15 let
                     vyšší gymnázium 15-19 let

Učitelský sbor: 27 pedagogů

Rodiče a veřejnost

6.Navržený způsob realizace, metody a formy

Nespecifická prevence:

Cílem je :

- Zdravý rozvoj osobnosti
- Dodržování společenských pravidel
- Odpovědnost za sebe a své jednání

Činnost školních struktur bude zaměřena především na vytvoření optimálních podmínek pro rozvoj osobnosti studenta. Zaměříme se zvláště na tyto oblasti:

- zdravý životní styl
- posilování komunikačních schopností (vyrovnávat se s problémy, umět požádat o pomoc, adekvátně reagovat na podněty, kritiku)
- zvyšování kompetencí (odpovědnost za své chování, možné důsledky jednání)
- psychická regulace chování (ovládat emoce, reagovat na stres, bránit se všem formám sebestrukce)
- pozitivní sociální klima (nabídnout příjemné, důvěryhodné a bezpečné prostředí)
- formování postojů ke společensky obecně akceptovatelným hodnotám (úcta k zákonu, posilování právního vědomí, postoje ke konvencím)

Celoškolní aktivity:

- červnové vícedenní školní výlety (zaměření na vztah k přírodě, sport, kultura, koheze třídních kolektivů) - třídní profesoři
- školní výměnné zájezdy do zahraničí - učitelé cizích jazyků
- široká nabídka nepovinných předmětů a zájmových kroužků - tvořivé využití volného času studentů - jednotliví vyučující

Aktivity pro studenty vyššího gymnázia:

- pravidelná úterní odpoledne - "filmový klub" (semináře, přednášky, filmy a diskuse -zajímavá témata ze života lidí) zajišťují prof.: Volvovič, Dohnal
- klub mladých diváků (návštěva 6ti divadelních představení ročně) - prof. Ježková (VG), Kantová (NG), vyučující českého jazyka a třídní profesoři
- mediální kroužek – tvorba filmových materiálů z činnosti našich studentů
- prázdninový vodácký zájezd - prof. Libovický
- výměnný vodácký zájezd - Německo - prof. Libovický
- výměnný zájezd Německo – ing Kantová
- výměnný zájezd Francie – prof.Choueiry
- poznávací zájezdy

Jednotlivé třídy: viz ŠVP

Specifická prevence:

Cílem je předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování

Využití materiálů k primární prevenci – žákům i učitelům je k dispozici poměrně bohatá knihovna včetně řady videokazet

Aktuální informace budou i nadále zveřejňovány na nástěnce preventisty – chodba v přízemí budovy školy, bude připravena webová stránka preventivy i s přímým kontaktním formulářem pro anonymní nahlášení negativního jevu.

Adaptační kurzy pro 1. ročníky osmiletého a čtyřletého studia
Jednotlivé třídy : viz ŠVP

V případě výskytu rizikových jevů budeme postupovat podle metodického pokynu MŠMT ČR č.j. 2006/2007-51 k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

7. Měření efektivity programu

Sledovat budeme tyto skupiny:

- Žáky
- Rodiče
- Učitelský sbor
- Školu jako celek

Posuzovat budeme především:

- Klima ve škole
- Duševní pohodu
- Mezilidské vztahy
- Zpětnou vazbu z preventivních aktivit
- Znalosti a postoje ke školním pravidlům
- Konzumaci drog
- Postoje k drogám
- Vnímání rizik

Používané nástroje

- dotazník

8. Statistická data

*viz. průzkum
(bude proveden formou dotazníků)*

9. Rámcový časový harmonogram

Adaptační kurzy – poslední týden v srpnu 2012

Nepovinné předměty a kroužky pravidelně dle rozvrhu hodin

Pravidelná úterní odpoledne vždy od 14.00 hod – program bude průběžně zveřejňován na nástěnce

Termíny realizace ostatních akcí viz. plán školy ,další průběžně.

Velká část prevence probíhá průběžně i v rámci výuky – dle ŠVP

Metodik sociálně patologických jevů bude i nadále žákům k dispozici v pravidelných konzultačních hodinách, popř. po dohodě podle potřeby.

10. Kontakt s jinými organizacemi

Policie České republiky - tel: 158
nám. Husovo 65, Český Brod
tel.: 321622361

Městská policie
Krále Jiřího 332, Český Brod
tel: 321 612156

Nemocnice Český Brod - tel:155
Žižkova 282, Český Brod
tel: 321610811

Hasičský záchranný sbor Kolín - tel:150
Stanice Český Brod
tel.: 950886111

Pedagogicko-psychologická poradna
Jaselská 826, Kolín 4
tel: 321 722 116
e-mail: ppp.kolin@quick.cz

o.s.Prostor
Kutnohorská 17
28002 Kolín 3
tel: 774650094
e-mail: sarka.mrnakova@os-prostor.cz

Příloha: Program proti šikanování

GYMNÁZIUM ČESKÝ BROD

Vítězná 616, 282 27 Český Brod, Czech republic, tel.+fax 00420 321622347,
e-mail: gc_brod@IOL.CZ , URL .... www.gcbrod.cz ...

Program proti šikanování

Definice šikany:

Úmyslné, opakované, (může jít i o jednorázovou akci) cílené ubližování slabšímu jedinci nebo skupině jedincem nebo skupinou, jak fyzické, tak i psychické ponižování lidské důstojnosti, jde spíš o postoj, než čin.

Šikana x škádlení:

Jestliže někdo někoho škádlí, očekává, že to bude legrace pro obě strany. Když to škádlený jako legraci nebere, je vidět, že ho to zranilo, je na místě omluva.

V případě šikany jde agresorovi o to, aby druhému ublížil, aby ho zranil a má z toho radost. Nejen že se neomluví, ale má z toho radost a opakuje to. Většinou násilí stupňuje.

Jak postupovat v případě konfliktu:

1. Především je třeba konflikt zastavit a odhadnout, jak vážná je situace. V případě přímého ohrožení oběti zajistit její bezpečnost. **Je-li ohroženo zdraví nebo život okamžitě volat lékaře a policii ČR.**

Každý případ vyžaduje individuální řešení a postup.

2. Kontaktovat vedení školy, metodika prevence popř. výchovného poradce, třídního učitele – sestavit výchovnou komisi.

3. Vyšetřování vede vždy jedna osoba a informuje ostatní členy výchovné komise.

4. Komise společně rozhodne o závažnosti situace, posoudí, zda situaci lze zvládnout vlastními silami ve škole nebo zda je třeba se obrátit na odborníky.

Postupy vyšetřování šikany:

1. rozhovor s informátory
2. nalezení vhodných svědků
3. ochrana oběti – zajistit zvýšený dozor, dokud se vše nevyšetří, popř. doporučit rodičům ponechat dítě doma
4. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
5. rozhovor s obětí **nikdy nekonfrontovat s agresorem**
6. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
7. informovat rodiče žáka, pokud to nebylo nutné hned na začátku

Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti:

1. bezprostřední záchrana oběti
2. domluva pedagogů na spolupráci a postupu vyšetřování
3. zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
4. nahlášení policii
5. pokračuje pomoc a podpora oběti
6. rozhovor s rodiči oběti

7. vlastní vyšetřování – obvykle pod vedením policie a jiných orgánů
8. práce s celou třídou – je nutné se obrátit na odborníky

Výchovná opatření:

Vycházejí ze školního řádu – důtka tř. učitele či ředitele školy, snížená známka z chování, podmíněčné či úplné vyloučení ze studia, popř. převedení do jiné třídy – školy.

Náprava situace:

Je třeba pracovat s celým třídním kolektivem a vypořádat se s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina). V závažnějších případech pod vedením psychologa.

Spolupráce s rodiči:

Při nápravě šikanování je nutná citlivá spolupráce s rodiči oběti i agresora. S rodiči jedná ředitel, metodik prevence, výchovný poradce, popř. třídní učitel

Nutné zachovat důvěrnost informací .

Zpracovala M. Kudrnáčová
metodička prevence